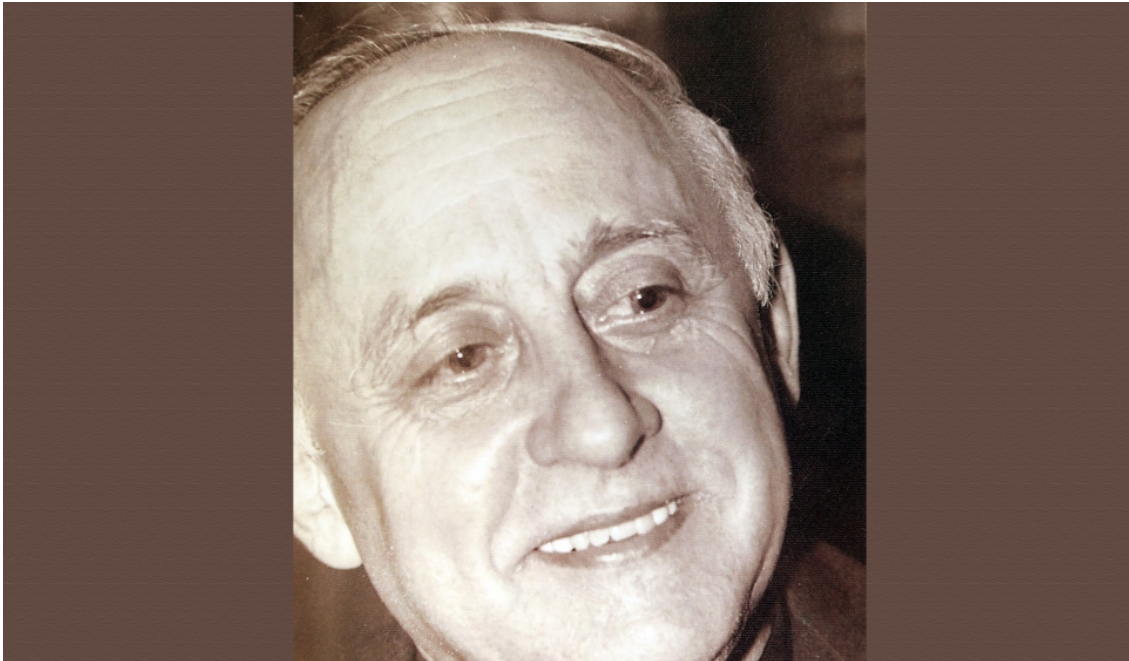

Centenari de mossèn Batlles, un pont entre generacions

Dc, 19/07/2017 per Catalunya Religió

(*Antoni Serramona-CR*) Mossèn **Joan Batlles Alerm** va néixer a La Garriga el dia 23 de juliol de 1917. Aquest diumenge complirà cent anys arraulit a la Residència del Desert de Sarrià. No crec que s'adoni de la fita que ha assolit encara que els de més a la vora li pugin refrescar aquella memòria viva i activa que el caracteritzava. Però tal vegada aquest apunt sigui oportú per refrescar la nostra de memòria massa oblidadissa del mestratge dels homes amb els qui hem tingut la sort de fer camí. Mossèn Batlles ha esdevingut des de fa dècades un personatge de referència indefugible de l'Església de Barcelona i, per extensió, de l'Església catalana.

Geniüt, incansable, viu com una centella, de mirada blavosa, acabava així una entrevista que li va fer la **Núria Escur**, quan ja havia complert els 80 anys i vivia recollit al *presbiteryum* del Pi, amb aquesta afirmació: "Sí que em fa por [la mort]. A mesura que envelleixo crec que hauria d'anar més al gra, que no em queda gaire, que haig d'actuar, fer coses..." Senzillament genial.

Heus ací el retrat que, ja en els 50, en feia **Albert Manent**: "El vaig conèixer dinàmic i belluguet. Baix d'estatura, cap rodó, cabells mig blancs i esclarissats, ulls de mostela, gesticulador vibrant, orador que arrossegava masses sense tòpics ni *latiguillos*, apòstol ardent, formidable organitzador, nacionalista sense esquerdes, enèrgic i amb una dosi refinada d'ironia. Semblava una mena de follet que ho manegava tot i es feia escàpol de les dificultats amb la tenacitat en el treball i el joc de la imaginació." (Vegeu *Retrats d'escriptors i de polítics*. 1993. Pàg. 206).

El "gran barrufet" li dèiem amicalment. I és exacte!

L'obsessió de la pastoral de conjunt

El vaig conèixer la primera meitat dels anys 60 quan mossèn **Ramon Freixes**, professor de Pastoral i d'Acció Catòlica a Lleida, -dues matèries menors per omplir

el currículum- ens va fer estudiar un llibret publicat per Estela, *El sacerdote y la juventud rural*, amb un llarga introducció de mossèn Batlles. Ja essent coadjutor a Fraga, el 1965, em va facilitar una entrevista a Madrid amb **Josep Ginestí**, president de la JARC (l'Acció Catòlica Rural) i em va introduir a la més recent literatura pastoral.

Anys més tard, el tracte, el consell i les col·laboracions es van fer més intenses i des de la plataforma del Centre d'Estudis Pastoral (CEP), de *Quaderns de Pastoral* i del Consell episcopal i la Delegació de Joventut en temps del Cardenal **Narcís Jubany**.

Al llarg d'aquests cinquanta anys viscuts en la proximitat i l'afinitat puc signar amb mossèn **Josep Bigordà** el sumari dels capítols de la seva llarga biografia a *Església i País. Tres testimonis* (1995. Pàg. 19-20). Dèiem: "Els primers anys d'una acció pastoral engrescadora al Penedès, un oxigen nou al seminari menor de la Conreria, un moviment d'espiritualitat sacerdotal que vertebrava el sentit específic del capellà diocesà (la Unió Sacerdotal), l'Acció Catòlica de la joventut, la formació de quadres joves, la referència a un apostolat d'encuny francès, el suport d'una pastoral «missionera», el paper d'esmoreïdor a l'etapa de **Don Marcelo**, la descentralització de la diòcesi en zones territorials i vicaries episcopals, l'obsessió de la pastoral de conjunt *made in* monsenyor **Ferdinand Boulard**, la creació i direcció del Centre d'Estudis Pastoral, l'*staff* inspirador de la línia de l'arquebisbe Jubany, l'animació de les dues assemblees diocesanes: la de sacerdots i la general, la configuració practica de la infraestructura de la Zona Sud (Cornellà, l'Hospitalet i Sants-Can Tunis), l'etapa de vicari episcopal al Maresme i al Vallés Oriental, una celebració amical i entranyable amb motiu dels 70 anys, el canvi de signe", la jubilació al Pi i ara a l'avantsala de l'eternitat..." (Vegeu les 150 pàgines que li dedica al llibre citat).

Prenent peu dels afanys compartits afegeixo unes pinzellades que son les que retinc a la memòria amb major relleu. Una biografia de cent anys dona molt de sí. Va néixer l'any de la Revolució russa; l'any de les aparicions de Fàtima, l'any que va morir **Prat de la Riba**, i un any després de la mort de **Torras i Bages** i de **Sardà i Salvany** i dos després del Congrés Litúrgic de Montserrat... Però deixem aquestes referències massa genèriques. Destacaria:

1. Pensament pastoral avançat. El 1957 essent superior i professor del Seminari va pronunciar la Lliçó Inaugural del curs amb el títol "Realismo apostólico y acción católica" (encara en castellà). Fou una lliçó que va fer època i on ja s'hi troba tot el nervi del seu pensament pastoral. Encara faltaven dos anys per la convocatòria del Concili.

2. La capacitat de fer de pont entre generacions. No solament ell, sinó la fornada dels de la seva generació i primers deixebles. Un afany que avui i des de fa temps sembla un demèrit de les noves fornades. Ho ha explicat dotzenes de vegades: va ingressar al seminari l'any 1929 en plena Dictadura de **Primo de Rivera**. Ja llavors, però sobre tot quan hi va poder tornar l'any 1939, va haver de descobrir, de pròpia iniciativa, aquella església catalana creativa i engrescadora, de cop perseguida i martiritzada pels uns i després exiliada, silenciada pels altres. Una mostra: la composició de la Comissió de notables (senat) que va preparar la fundació del CEP i de *Quaderns de Pastoral* era com [un pont](#) de vuit arcades: hi figuraven els doctors **Genís Arimon** (Barcelona), **Ramon Espasa** (Lleida), **Damià Estela** (Girona), **Josep Torres** (Solsona), **Vicenç Nolla** (Tarragona), **Josep Mas**

(Urgell), **Joan B. Manyá** (Tortosa) i **Eduard Junyent** (Vic).

3. La unitat pastoral de l'Església catalana. Va ser la traça i l'encert en implicar les vuit diòcesis catalanes des del primer dia en la fundació del CEP. Així com el disseny jurídic perquè el Centre fos "de facto i de iure" un organisme de la Tarraconense que es correspongués amb el plantejament de Catalunya com a "unitat pastoral" i un instrument en mans de la Conferència Episcopal Tarraconense.

4. La Unió Sacerdotal. Una agrupació de capellans sovint tan bescantada, temuda però d'una fidelitat i renovació insubornables. De sempre hi ha hagut, partint ja del mateix seminari, un associacionisme dels eclesiàstics per afinitats ideals i pastorals. Parlant vulgarment els de "la obrera", els de la "litúrgia", els de la pastoral... Batlles va ser amic i col·laborador de tots; la seva especialitat, però, va ser la del realisme pastoral, la pastoral de conjunt, amb un esperit lliure i fidel al Concili; creatiu i arrelat en el poble.

5. Equilibrat. Els equilibris dialèctics afinats i equilibrats quan, especialista com era en els temes dels Consells presbiteral i pastoral- defensava la possibilitat de que se'ls atorgués facultat decisòria a més de la funció consultiva en una dialèctica implacable amb la interpretació de la normativa. Vegeu-ne una mostra a la seva aportació a la *Miscel·lània en honor del Cardenal Jubany* (1992. Pàgines 107-117). Vegeu l'actitud oberta i dialogant, possibilista i decididament renovadora des de les Vicaries de Clergat i de Pastoral socials durant els anys de Don Marcelo, que ostentaven ell i mossèn **Joan Carrera**.

6. Influència episcopal. La impressió d'una colla de bisbes espanyols que se sentien deixebles i estaven estranyadíssims de que el seu gran mentor de la pastoral de conjunt, de l'apostolat seglar, i dels moviments de joventut, mossèn Joan Batlles no el fessin bisbe. Parlo de Don **Mauro Rubio, Rafael Torrija, Javier Azagra, Javier Osés, Miquel Moncades**... Tothom pot intuir-ne els motius.

Crec que tots ens hem de felicitar d'aquesta llarga i fecunda vida. Ja no li podem desitjar més que la plenitud de la Vida. I tenir aquells grams de lucidesa de seny i de tremp pastoral que el van guiar i va impartir a mans plenes.

[Trobareu informacions i escrits de mossèn Batlles a <www.cep.cpl.es>]

Antoni Serramona és felipó. Va ser delegat de Joventut de Barcelona i secretari del CEP.